

Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2020

Sešit B

Ekonomický vývoj a hospodaření sektoru vládních institucí

Obsah

I. Ekonomický vývoj	1
1 Základní tendence makroekonomického vývoje	1
2 Ekonomický výkon	2
2.1 Poptávka	3
2.2 Nabídka	4
2.3 Důchody	4
3 Cenový vývoj	5
3.1 Spotřebitelské ceny	6
3.2 Ceny výrobců	7
4 Trh práce	8
4.1 Ekonomická aktivita	8
4.2 Zaměstnanost	9
4.3 Nezaměstnanost	9
4.4 Mzdy	10
5 Platební bilance	11
5.1 Běžný účet	11
5.1.1 Zahraniční obchod se zbožím (podle ČSÚ)	12
5.2 Kapitálový účet	15
5.3 Finanční účet	15
5.4 Devizové rezervy	15
6 Měnový vývoj a finanční trh	15
6.1 Měnové agregáty, vklady a úvěry	15
6.1.1 Měnové agregáty (pasiva)	15
6.1.2 Úvěry (aktiva)	15
6.2 Úrokové sazby	17
6.3 Měnové kurzy	18
7 Srovnání makroekonomického rámce schváleného státního rozpočtu na rok 2020 a jeho změn se současnými daty	19
II. Hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2020	20

Seznam zkratk

CPI	Index spotřebitelských cen
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
HDP	Hrubý domácí produkt
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Hrubý domácí produkt	2
Tabulka č. 2: Výdaje na hrubý domácí produkt	3
Tabulka č. 3: Produktivita práce a jednotkové náklady práce (podle národních účtů)	4
Tabulka č. 4: Důchodová struktura hrubého domácího produktu	5
Tabulka č. 5: Základní ukazatele cenového vývoje	6
Tabulka č. 6: Index spotřebitelských cen	7
Tabulka č. 7: Základní ukazatele trhu práce podle VŠPS	8
Tabulka č. 8: Průměrná, mediánová a minimální mzda	10
Tabulka č. 9: Průměrná hrubá měsíční mzda dle odvětví	11
Tabulka č. 10: Běžný účet v % HDP	12
Tabulka č. 11: Komoditní struktura vývozu a dovozu	14
Tabulka č. 12: Makroekonomický rámec státního rozpočtu pro rok 2020 vs. současný stav	19
Tabulka č. 13: Hlavní fiskální ukazatele	21

Seznam grafů

Graf č. 1: Hrubý domácí produkt	3
Graf č. 2: Podíly sumárních složek důchodů na HDP	5
Graf č. 3: Spotřebitelské ceny a ceny výrobců	6
Graf č. 4: Spotřebitelské ceny	7
Graf č. 5: Ceny výrobců	8
Graf č. 6: Ekonomická aktivita (15 +)	9
Graf č. 7: Míra nezaměstnanosti VŠPS a podíl nezaměstnaných na populaci 15-64 let MPSV	10
Graf č. 8: Platební bilance	11
Graf č. 9: Poměr běžného účtu a jeho složek k HDP	12
Graf č. 10: Obchodní bilance se zbožím	13
Graf č. 11: Podíl zemí EU na zahraničním obchodě ČR	14
Graf č. 12: Celkový objem úvěrů domácnostem	16
Graf č. 13: Celkový objem úvěrů nefinančním podnikům	16
Graf č. 14: Krátkodobá peněžní výnosová křivka	17
Graf č. 15: Výnosy státních dluhopisů	18
Graf č. 16: Nominální měnový kurz CZK vůči USD a EUR	18

I. Ekonomický vývoj

---

1 Základní tendence makroekonomického vývoje¹

Pandemie nového typu koronaviru, přijatá protiepidemická opatření a jejich doprovodné efekty způsobily v roce 2020 hluboký propad domácí ekonomiky. Reálný hrubý domácí produkt se snížil o 5,6 %, což vedlo k výrazné záporné mezeře výstupu. Hospodářským poklesem byla zasažena většina odvětví národního hospodářství, nejvýrazněji obchod, ubytování, doprava a pohostinství.

K propadu ekonomické aktivity přispěl pokles zahraniční a především domácí poptávky. Sestupnou dynamiku hrubého domácího produktu zmírnil pouze růst výdajů na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí. Snížení soukromé spotřeby plynulo z poklesu reálných příjmů z práce a podnikání, omezené možnosti spotřeby a pesimistická očekávání domácností pak vedly ke skokovému nárůstu míry úspor. Propad investiční aktivity daný vysokou nejistotou a recesí v zahraničí tlumily uvolněné měnové podmínky a veřejné investice. Saldo zahraničního obchodu se zbožím a službami ovlivnilo růst hrubého domácího produktu v roce 2020 negativně.

Na trh práce se dopady recese promítly jen omezeně. Zaměstnanost meziročně klesla o 1,3 %, míra ekonomické aktivity v kategorii 15–64 let se meziročně snížila o 0,3 p. b. na 76,4 %. Míra nezaměstnanosti se zvýšila o 0,5 p. b. na 2,6 %, a ve srovnatelné metodice Eurostatu je stále nejnižší mezi členskými státy EU. Podstatnému nárůstu nezaměstnanosti zabránila podpůrná fiskální opatření vlády. Nadále přetrvával velmi vysoký počet volných pracovních míst, který stále překračoval 300 tisíc (6 % pracovní síly), což je v dlouhodobém i mezinárodním kontextu ojedinělé.

Ke zvýšené inflaci ve výši 3,2 % přispěly především domácí faktory, zejména růst jednotkových nákladů práce. Menší roli sehrála také administrativní opatření. Před epidemií koronaviru vykazovala domácí ekonomika výrazné inflační tlaky, restriktce proti jejímu šíření měly na inflaci nejednoznačný vliv. Meziroční inflace se pohybovala převážně nad horní hranicí tolerančního pásma 2% inflačního cíle ČNB, v závěru roku však zpomalila. Ceny průmyslových výrobců téměř stagnovaly, čemuž výrazně napomohl propad ceny ropy.

Běžný účet platební bilance skončil v roce 2020 přebytkem ve výši 3,6 % HDP, v meziročním srovnání se zlepšil o 3,3 p. b. Pozitivně se na vývoji běžného účtu odrazil výrazný pokles deficitu bilance prvotních důchodů vlivem zhoršení ziskovosti firem v zahraničním vlastnictví. K vyššímu přebytku běžného účtu přispělo i zlepšení kladného salda bilance zboží, v rámci kterého se projevila silnější záporná dynamika dovozu v souvislosti s poklesem tuzemské investiční aktivity.

Domácí finanční sektor zůstal stabilní i v roce 2020, což bylo podpořeno snížením sazby proticyklické kapitálové rezervy a doporučením k odkladu výplaty dividend, dále bylo přijato zákonné moratorium na odklad splátek. ČNB s ohledem na další zvýšení inflace a očekávaný makroekonomický vývoj zvýšila v únoru primární úrokovou sazbu o 0,25 p. b. na 2,25 %. Avšak ekonomické projevy opatření k zamezení šíření epidemie koronaviru vedly ČNB k výraznému snížení repo sazby až na 0,25 % v květnu. Klientské úrokové sazby se v souladu s vývojem primární sazby snížily, výnosová křivka státních dluhopisů se opět stala mírně rostoucí v důsledku očekávání budoucí normalizace měnové politiky.

Vnější prostředí

V roce 2020 došlo vlivem pandemie koronaviru a přijatých protiepidemických opatření k hlubokému propadu světové ekonomiky, který byl doprovázen poklesem mezinárodního obchodu. K tomu přispělo také pokračující obchodní napětí mezi Čínou a USA, jakož i nejistoty ohledně budoucího uspořádání vzájemných vztahů mezi EU a Spojeným královstvím.

Spojené státy americké sice patřily mezi pandemií nejvíce zasažené ekonomiky, jejich hospodářství však v roce 2020 pokleslo jen o 3,5 %. Propad zaznamenaly všechny hlavní výdajové složky hrubého domácího

---

¹ Kapitoly zpracovány na základě statistických dat známých do 6. dubna 2021 včetně.

produktu (HDP) s výjimkou výdajů na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí. Rovněž došlo v roce 2020 k výraznému nárůstu míry nezaměstnanosti z 3,7 % v roce 2019 na 8,1 %. Fed v reakci na hospodářský vývoj dvakrát snížil během března primární úrokovou sazbu, a to z 1,50-1,75 % až na dosud platnou úroveň 0,00-0,25 %, Rovněž využil řadu netradičních nástrojů měnové politiky.

Ekonomický výkon EU se v roce 2020 snížil o 6,3 %. Většina evropských ekonomik byla zejména v 1. polovině roku hluboce zasažena dopady pandemie a ve 2. čtvrtletí řada z nich vykazovala dvouciferné poklesy HDP. Kromě oslabení investiční aktivity byla hlavním faktorem spotřeba domácností, utlumená v důsledku restriktivních opatření a zvýšené opatrnosti. Relativně největší ekonomický propad zaznamenaly jižní země eurozóny s větší orientací na cestovní ruch, jako Španělsko, Itálie a Francie. Dopady na trh práce byly významně tlumeny programy na udržení pracovních míst, díky nimž míra nezaměstnanosti vzrostla jen mírně.

Průměrná míra inflace v EU byla 0,7 %. Základní úroková sazba setrvala od března 2016 beze změny na úrovni 0,00 % a Evropská centrální banka pokračovala v programu nákupu aktiv v měsíčním objemu 20 mld. eur. V reakci na pandemii pak Evropská centrální banka přistoupila k řadě opatření, jež měla podpořit ekonomiku eurozóny a hladké fungování finančního sektoru. Spustila např. Nouzový pandemický program nákupu aktiv v objemu 750 mld. eur, který byl později navýšován až na současných 1 850 mld. eur.

Hospodářství Německa vlivem snížení domácí spotřeby, investic a citelného propadu zahraničního obchodu kleslo o 5,3 %. Naopak spotřeba vládních institucí přispěla k růstu HDP kladně.

Slovenská ekonomika poklesla o 5,2 %, na čemž se podepsala nižší investiční aktivita v důsledku zvýšené nejistoty. Hospodářský pokles naopak tlumilo oživení exportu, především v důležitém odvětví automobilového průmyslu.

Tabulka č. 1: Hrubý domácí produkt

sezónně a kalendářně očištěná data

Země		2018	2019	2020				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
USA	mzr. %	3,0	2,2	-3,5	0,3	-9,0	-2,8	-2,4
EU27	mzr. %	2,1	1,6	-6,3	-2,7	-13,8	-4,1	-4,6
EA19	mzr. %	1,9	1,3	-6,8	-3,3	-14,6	-4,2	-4,9
Německo	mzr. %	1,3	0,6	-5,3	-2,2	-11,3	-4,0	-3,6
Slovensko	mzr. %	3,8	2,3	-5,2	-3,8	-12,1	-2,3	-2,6
Polsko	mzr. %	5,4	4,6	-2,7	1,9	-8,0	-1,8	-2,7
Francie	mzr. %	1,8	1,5	-8,2	-5,6	-18,6	-3,7	-4,9
Rakousko	mzr. %	2,5	1,4	-6,7	-3,6	-13,6	-3,8	-5,9
Spojené království	mzr. %	1,3	1,4	-9,8	-2,2	-21,4	-8,5	-7,3
Itálie	mzr. %	0,8	0,3	-8,9	-5,8	-18,2	-5,2	-6,6

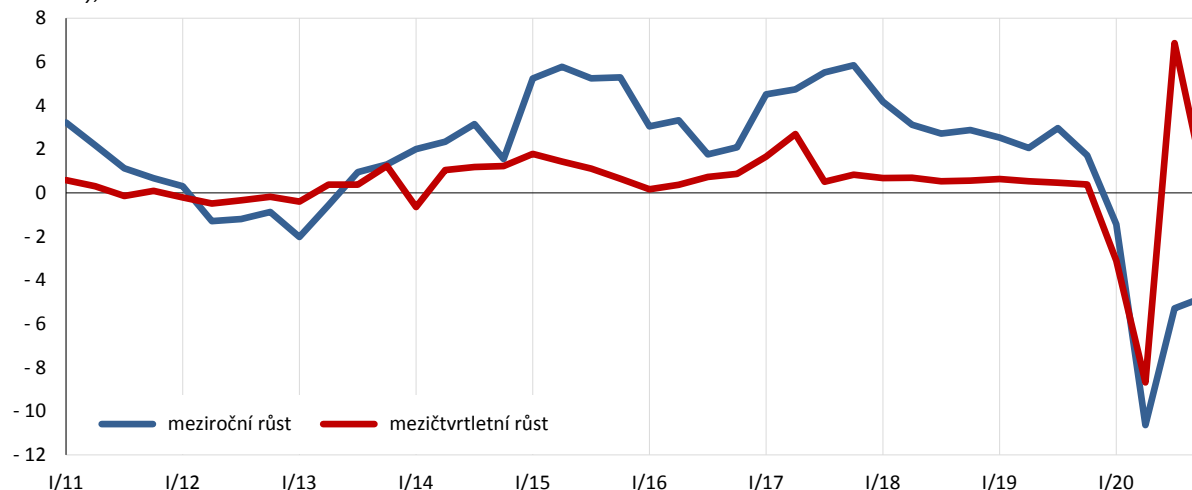
Pramen: Eurostat

2 Ekonomický výkon

Reálný hrubý domácí produkt ČR v roce 2020 klesl o 5,6 %. Ekonomická aktivita byla negativně ovlivněna epidemií koronaviru a přijetím restriktivních opatření na zamezení šíření nákazy. Ekonomika se skokově dostala hluboko pod svůj potenciální produkt. K propadu reálného HDP přispěl pokles zahraniční a zvláště domácí poptávky. Sestupnou dynamiku HDP zmírnil pouze růst výdajů na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí.

Graf č. 1: Hrubý domácí produkt

stálé ceny, růst v %

Pramen: ČSÚ

2.1 Poptávka

Výdaje domácností na konečnou spotřebu byly v roce 2020 negativně ovlivněny poklesem reálných příjmů z práce a podnikání, pozitivně se však promítla řada diskrečních změn v sociální oblasti a opatření na podporu ekonomiky (např. programy Antivirus). Velmi silně však spotřebu tlumil nárůst míry úspor, který kromě omezitelných důvodů odrážel také omezené možnosti domácností realizovat po určitou část roku některé spotřební výdaje. Nejrychleji klesající složky spotřeby domácností představovaly výdaje na statky střednědobé spotřeby a služby. Redukovány byly také nákupy statků dlouhodobé a krátkodobé spotřeby.

Výdaje na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí vzrostly, k čemuž přispěl nárůst zaměstnanosti ve veřejném sektoru a výdajů na nákup zboží a služeb spojených hlavně s řešením epidemie.

Tvorba hrubého fixního kapitálu v roce 2020 se pod tíhou globální recese a silného nárůstu nejistoty výrazně propadla. Nejvíce zasaženy byly investice do dopravních prostředků, strojů a zařízení a obydlí. Uvolněné měnové podmínky pokles dynamiky soukromé investiční aktivity zmírňovaly. Pozitivně působily také investice sektoru vládních institucí podpořené realizací projektů spolufinancovaných fondy EU. Změna stavu zásob přispěla k růstu HDP výrazně negativně (příspěvek -1,5 p. b.).

Tabulka č. 2: Výdaje na hrubý domácí produkt

		2018	2019	2020				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
HDP, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	5410	5749	5652	1356	1340	1450	1507
HDP, běžné ceny	<i>mzr. %</i>	5,8	6,3	-1,7	2,1	-7,0	-1,4	-0,2
HDP, stálé ceny	<i>mzr. %</i>	3,2	2,3	-5,6	-1,4	-10,6	-5,3	-4,8
Konečná spotřeba	<i>mzr. %</i>	3,6	2,8	-2,6	1,1	-5,4	-2,5	-3,5
domácností	<i>mzr. %</i>	3,3	2,9	-5,2	-0,2	-8,5	-3,7	-8,3
vládních institucí	<i>mzr. %</i>	3,8	2,2	3,5	4,3	2,0	0,5	6,8
neziskových institucí	<i>mzr. %</i>	15,6	9,7	-1,1	1,6	-0,7	-4,5	-0,7
Tvorba hrubého kapitálu	<i>mzr. %</i>	7,7	1,6	-13,3	-7,0	-7,1	-16,9	-20,2
fixního	<i>mzr. %</i>	10,0	2,3	-8,1	-3,4	-4,5	-10,1	-12,7
Vývoz	<i>mzr. %</i>	3,7	1,3	-5,9	-1,5	-23,1	-3,5	4,7
Dovoz	<i>mzr. %</i>	5,8	1,4	-6,1	-1,1	-18,2	-5,6	0,3

Pramen: ČSÚ

Obraty v zahraničním obchodě byly meziročně výrazně nižší vlivem recese exportních trhů a záporného tempa dovozně náročné investiční poptávky. Ve výsledku přispěl čistý vývoz zboží a služeb k růstu HDP negativně 0,3 p. b.

2.2 Nabídka

Hospodářským poklesem byla zasažena většina odvětví národního hospodářství. Nejsilněji dopadly restrikce k zamezení šíření nákazy na odvětví obchodu, ubytování, dopravy a pohostinství. V 1. polovině roku 2020 silně propadla ekonomická aktivita ve zpracovatelském průmyslu, kde však ve zbytku roku došlo k výraznému oživení.

Tabulka č. 3: Produktivita práce a jednotkové náklady práce (podle národních účtů)

		2018	2019	2020				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
HPH, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	4875	5190	5139	1241	1214	1316	1368
HPH, běžné ceny	<i>mzr. %</i>	6,1	6,5	-1,0	3,1	-6,8	-0,7	0,7
HPH, stálé ceny	<i>mzr. %</i>	3,4	2,2	-5,4	-1,0	-10,8	-5,0	-4,4
z toho zpracovatelský průmysl	<i>mzr. %</i>	1,9	3,0	-6,9	-2,2	-18,2	-5,3	-1,0
Produktivita práce ¹⁾	<i>mzr. %</i>	2,0	1,9	-4,0	-0,5	-9,0	-3,5	-2,5
z toho zpracovatelský průmysl	<i>mzr. %</i>	1,1	4,3	-3,7	0,4	-15,1	-1,6	2,2
Nominální průměrná náhrada ²⁾	<i>mzr. %</i>	8,1	6,3	2,9	4,3	-0,5	1,9	6,0
Jednotkové náklady práce ³⁾	<i>mzr. %</i>	6,0	4,3	7,1	4,8	9,3	5,6	8,7
z toho zpracovatelský průmysl	<i>mzr. %</i>	6,2	1,0	3,8	2,5	12,3	0,2	0,8

Pramen: ČSÚ, propočet MF

Vysvětlivky:

1) Hrubá přidaná hodnota (HPH) ve stálých cenách na jednoho zaměstnaného (fyzické osoby).

2) Objem náhrad zaměstnancům v běžných cenách na jednoho zaměstnance (fyzické osoby).

3) Poměr nominální průměrné náhrady a produktivity práce.

Při poklesu zaměstnanosti v metodice národních účtů o 1,5 % a hrubé přidané hodnoty o 5,4 % se produktivita práce v celé ekonomice snížila o 4,0 %. Pokles produktivity byl nejvíce patrný v odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství. Naopak produktivita práce na jednu odpracovanou hodinu mírně vzrostla o 0,5 %.

Jednotkové náklady práce ve sledovaném období meziročně vzrostly o 7,1 %, což bylo dáno značnou strnulostí mezd směrem dolů a přetrvávajícím nedostatkem pracovní síly v některých odvětvích. Zvýšení jednotkových nákladů práce bylo patrné napříč všemi odvětvími hospodářství kromě zemědělství.

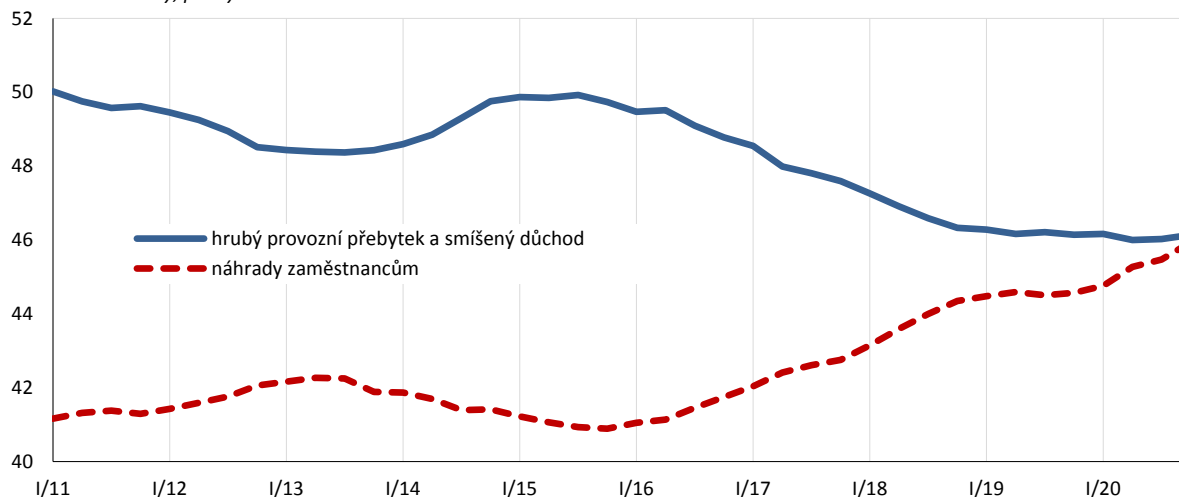
Vzhledem ke zvýšení deflátoru hrubé přidané hodnoty o 4,7 %, růstu náhrad zaměstnancům o 1,3 % a poklesu počtu zaměstnanců o 1,5 % se z pohledu zaměstnavatelů průměrné reálné náklady na práci snížily o 1,7 %. To při relativně vyšším poklesu produktivity práce implikovalo růst podílu náhrad zaměstnancům na hrubé přidané hodnotě. Z pohledu spotřebitelů vzrostly reálné průměrné náhrady zaměstnancům pouze o 0,1 %, jelikož deflátor spotřeby se zvýšil o 2,8 %, a tlumil reálnou spotřebu domácností.

2.3 Důchody

Snížení nominálního HDP v roce 2020 o 1,7 % bylo doprovázeno poklesem hrubého provozního přebytku a smíšeného důchodu o 1,7 % a nárůstem náhrad zaměstnancům o 1,3 %.

Graf č. 2: Podíly sumárních složek důchodů na HDP

klouzavé roční úhrny, podíly v %

Pramen: ČSÚ, propočet MF

Z hlediska podílů obou typů důchodů na HDP došlo v daném období k nepatrnému zvýšení podílu hrubého provozního přebytku na 46,1 % a citelnému růstu podílu náhrad zaměstnancům na 45,9 %. Podíl čistých daní z produktů se snížil na 7,9 % HDP.

Tabulka č. 4: Důchodová struktura hrubého domácího produktu

		2018	2019	2020				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
HDP, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	5410	5749	5652	1356	1340	1450	1507
Čisté daně	<i>podíl %</i>	9,3	9,3	7,9	7,4	8,1	9,2	7,0
Hrubý provozní přebytek a smíšený důchod	<i>podíl %</i>	46,3	46,1	46,1	45,7	45,3	47,1	46,4
Náhrady zaměstnancům	<i>podíl %</i>	44,3	44,6	45,9	46,9	46,6	43,7	46,6
zemědělství, lesnictví a rybářství	<i>podíl %</i>	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	0,9
průmysl	<i>podíl %</i>	13,6	13,3	13,2	13,8	13,7	12,4	13,2
z toho zpracovatelský průmysl	<i>podíl %</i>	12,2	12,0	11,8	12,3	12,2	11,1	11,8
stavebnictví	<i>podíl %</i>	2,1	2,1	2,2	2,1	2,2	2,2	2,2
obchod, ubytování, doprava a pohostinství	<i>podíl %</i>	9,0	9,0	8,9	9,4	8,9	8,6	8,6
informační a komunikační činnosti	<i>podíl %</i>	2,3	2,3	2,5	2,7	2,6	2,4	2,5
peněžnictví a pojištnictví	<i>podíl %</i>	1,3	1,3	1,4	1,5	1,6	1,3	1,2
činnost v oblasti nemovitostí	<i>podíl %</i>	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti	<i>podíl %</i>	3,5	3,6	3,5	3,7	3,5	3,3	3,5
veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče	<i>podíl %</i>	10,1	10,5	11,7	11,4	11,5	11,1	12,7
ostatní činnosti	<i>podíl %</i>	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Pramen: ČSÚ, propočet MF

3 Cenový vývoj

V roce 2020 se meziroční růst spotřebitelských cen pohyboval převážně nad horní 3% hranicí tolerančního pásma 2% inflačního cíle ČNB, v závěru roku však zpomalil a v prosinci dosáhl 2,3 %. Průměrná míra inflace v roce 2020 činila 3,2 %. Administrativní opatření měla na spotřebitelské ceny obdobný vliv jako v roce 2019. Domácí faktory působily proinflačně na nabídkové straně a protiinflačně na poptávkové straně. Z hlediska skupin statků bylo významné zdražení tabákových výrobků.

Tabulka č. 5: Základní ukazatele cenového vývoje

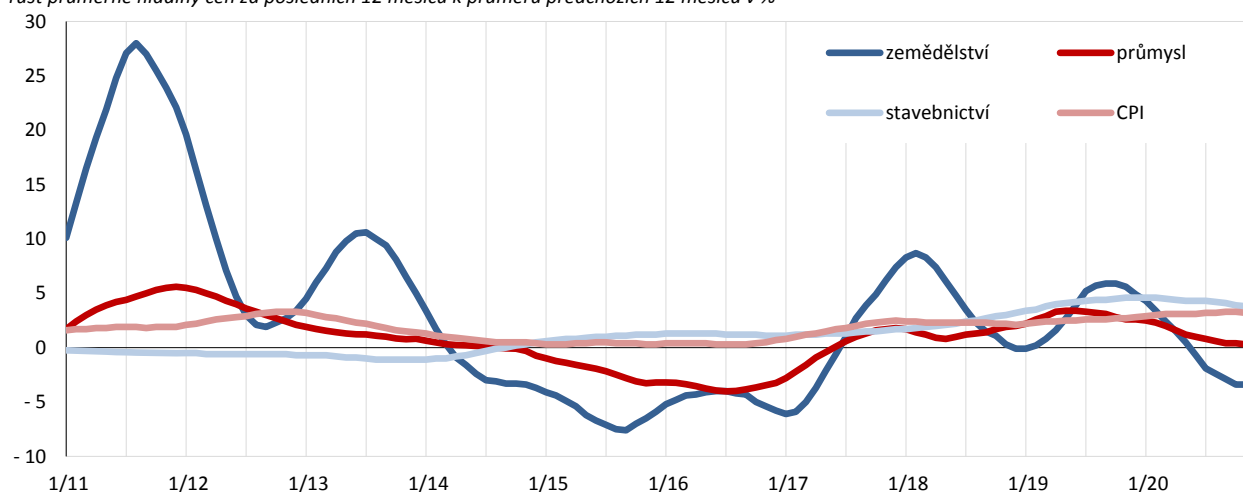
		2018	2019	2020				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
Index spotřebitel. cen (konec období)								
průměrná míra inflace	%	2,1	2,8	3,2	3,1	3,1	3,3	3,2
meziroční inflace	%	2,0	3,2	2,3	3,4	3,3	3,2	2,3
přísp. admin. opatření k mizr. inflaci	p. b.	0,3	0,8	0,2	0,6	0,6	0,6	0,2
Ceny průmyslových výrobců	mizr. %	2,0	2,6	0,1	1,4	-0,6	-0,3	0,1
Ceny stavebních prací	mizr. %	3,2	4,6	3,6	4,4	3,9	3,5	2,9
Ceny tržních služeb	mizr. %	1,8	2,6	2,1	2,5	2,1	2,0	2,0
Ceny zemědělských výrobců	mizr. %	0,1	4,9	-3,4	-3,6	-3,2	-3,2	-3,2

Pramen: ČSÚ

Ve skupině produkčních cen se v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019 nejvíce zvýšily ceny stavebních prací, a to o 3,7 %. Do cen průmyslových výrobců dopadlo výrazné snížení ceny ropy, v průměru za celý rok 2020 ve srovnání s rokem 2019 se téměř nezměnily (růst 0,1 %). Ke zpomalení růstu došlo v případě cen tržních služeb pro podniky, ceny zemědělských výrobců dokonce klesly.

Graf č. 3: Spotřebitelské ceny a ceny výrobců

růst průměrné hladiny cen za posledních 12 měsíců k průměru předchozích 12 měsíců v %

Pramen: ČSÚ

3.1 Spotřebitelské ceny

Průměrná míra inflace v roce 2020 dosáhla 3,2 % (o 0,4 p. b. více než v roce 2019). Příspěvek administrativních opatření (změn nepřímých daní a regulovaných cen) k průměrné míře inflace dosáhl 0,5 p. b. Byl dán výhradně dopady změn regulovaných cen, jelikož cenové dopady změn nepřímých daní byly v souhrnu nulové (snížení daně z přidané hodnoty, zvýšení spotřební daně z lihovin a tabákových výrobků).

Meziroční inflace se v průběhu roku 2020 nacházela převážně nad horním okrajem tolerančního pásma ± 1 p. b. okolo 2% cíle ČNB. V závěru roku však zpomalila a vrátila se do tolerančního pásma. Meziroční růst spotřebitelských cen v prosinci 2020 dosáhl 2,3 %. Měnověpolitická inflace (po odečtení primárních dopadů změn nepřímých daní) se vyvíjela téměř shodně jako celková inflace a v prosinci podle propočtů ČNB činila v meziročním vyjádření také 2,3 %.

Před propuknutím pandemie koronaviru vykazovala domácí ekonomika výrazné inflační tlaky. Restriktivní opatření k zamezení šíření nákazy neměla na inflaci jednoznačný vliv, jelikož vedla jak k omezení agregátní nabídky s proinflačními efekty, tak agregátní poptávky s opačným působením. Dominantním nákladovým faktorem inflace byl v roce 2020 mimořádně silný růst jednotkových nákladů práce. Poptávkové faktory jako spotřeba domácností a produkční mezera naopak inflaci tlumily.

Koronová cena ropy se ve srovnání s rokem 2019 výrazně propadla, což se odrazilo i ve značném snížení cen pohonných hmot. Průměrná cena benzínu Natural 95 činila 28,20 Kč/l (proti 31,87 Kč/l v roce 2019), motorová nafta stála 27,99 Kč/l (proti 31,67 Kč/l).

K meziročnímu růstu cen v prosinci 2020 nejvíce přispěl oddíl alkoholické nápoje, tabák, kde vzrostla cena tabákových výrobků o 16,4 % a lihovin o 5,4 %, což bylo v obou případech podpořeno zvýšením spotřební daně. Významnější byly ještě příspěvky oddílů zachycujících ceny související s bydlením a ve stravování a ubytování. Ceny se snížily v oddíle pošty a telekomunikace a nepatrně v oddíle potraviny a nealkoholické nápoje. Podrobnější informace podává následující tabulka.

Tabulka č. 6: Index spotřebitelských cen

stálé váhy roku 2018

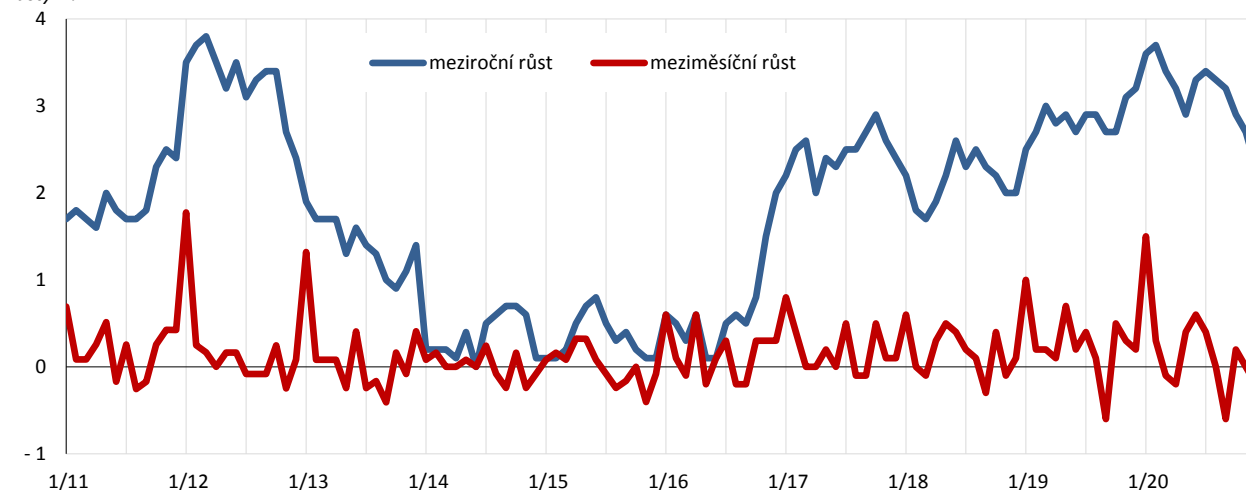
Oddíl	váha v koši ‰	prosinec 2019		prosinec 2020	
		mzr. růst	příspěvek k růstu	mzr. růst	příspěvek k růstu
		%	p. b.	%	p. b.
Ú h r n	1000,0	3,2	3,2	2,3	2,3
1 Potraviny a nealkoholické nápoje	177,2	4,8	0,8	-0,1	0,0
2 Alkoholické nápoje, tabák	87,0	1,9	0,2	10,7	0,9
3 Odívání a obuv	41,6	0,6	0,0	2,2	0,1
4 Bydlení, voda, energie, paliva	251,4	5,1	1,3	1,2	0,3
5 Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	56,6	2,0	0,1	2,8	0,1
6 Zdraví	24,5	2,1	0,1	3,2	0,1
7 Doprava	115,1	1,2	0,1	0,6	0,1
8 Pošty a telekomunikace	28,8	-4,1	-0,1	-1,2	0,0
9 Rekreace a kultura	85,3	2,2	0,2	2,5	0,2
10 Vzdělávání	5,6	3,8	0,0	3,0	0,0
11 Stravování a ubytování	63,5	4,7	0,3	4,1	0,3
12 Ostatní zboží a služby	63,4	2,9	0,2	3,9	0,2

Pramen: ČSÚ

Ceny zboží v roce 2020 v průměru meziročně vzrostly o 3,2 % (v roce 2019 o 2,3 %), ceny služeb vykázaly také růst o 3,2 % (v roce 2019 se zvýšily o 3,7 %).

Graf č. 4: Spotřebitelské ceny

růsty v %

Pramen: ČSÚ

Průměrná míra inflace měřená na bázi harmonizovaného indexu spotřebitelských cen v ČR v roce 2020 činila 3,3 % (o 0,7 p. b. více než v roce 2019). Mezi 27 zeměmi EU šlo o třetí nejvyšší hodnotu.

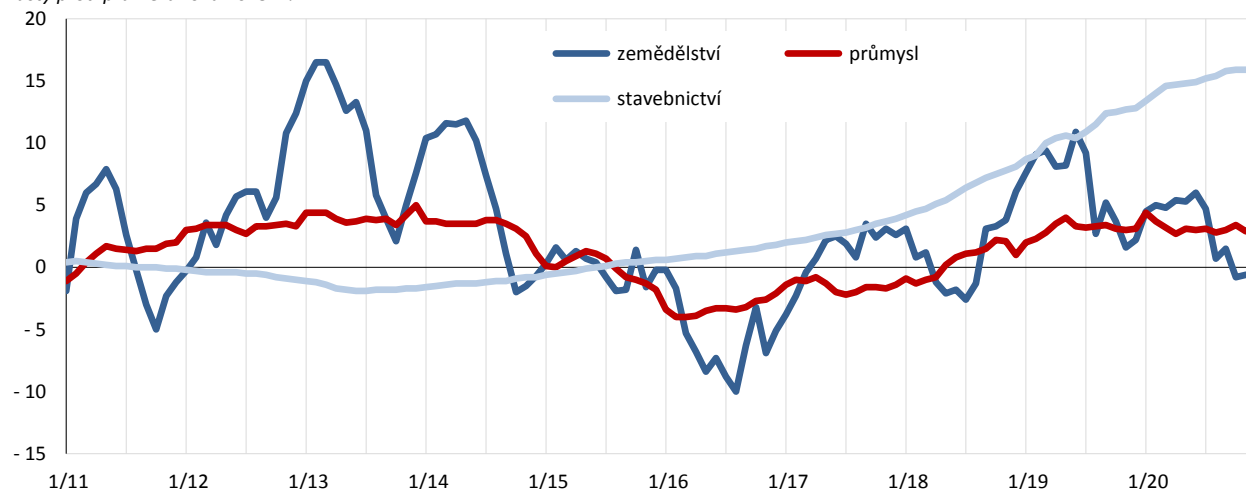
3.2 Ceny výrobců

Ceny průmyslových výrobců se v průměru za celý rok 2020 proti roku 2019 téměř nezměnily, vzrostly totiž pouze o 0,1 %. Podobně jako ve spotřebitelských cenách hrál také v cenách průmyslových výrobců velkou

roli propad ceny ropy. Klesly tak zejména ceny ve skupině koks a rafinované ropné produkty. Výraznější růst cen byl zaznamenán ve skupině elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch.

Graf č. 5: Ceny výrobců

růsty proti průměru roku 2015 v %

Pramen: ČSÚ

Ceny stavebních prací v roce 2020 i přes meziroční zpomalení vykázaly poměrně dynamický růst. V průměru za celý rok 2020 ve srovnání s rokem 2019 se zvýšily o 3,6 %. Zpomalil i růst cen tržních služeb pro podniky (na 2,1 % z 2,6 % v roce 2019). Vyšší byly především ceny za skladování a podpůrné služby v dopravě a za služby v oblasti zaměstnání. Ceny zemědělských výrobců se v ročním průměru snížily o 3,4 %. Ve srovnání s ostatními cenovými okruhy výrobní sféry vykazovaly větší kolísavost, patrný byl zejména pokles ve 2. pololetí. Ceny rostlinných výrobků se snížily o 4,0 %, ceny živočišných výrobků o 2,4 %.

4 Trh práce

Vlivem hluboké ekonomické recese vyvolané opatřeními směřujícími k eliminaci pandemie koronaviru došlo k poklesu zaměstnanosti. Nezaměstnanost jak v metodice Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), tak dle MPSV, vzrostla. Citelně slabší nárůst nezaměstnanosti, než by odpovídal hloubce ekonomického propadu, byl dán podpůrnými fiskálními opatřeními vlády. Nadále přetrvával extrémní počet formálně hlášených volných pracovních míst.

Tabulka č. 7: Základní ukazatele trhu práce podle VŠPS

			2018	2019	2020				
					rok	1Q	2Q	3Q	4Q
Zaměstnanost	mzr. %		1,4	0,2	-1,3	-0,5	-1,6	-1,4	-1,6
Zaměstnanci	mzr. %		1,6	0,4	-1,4	-0,5	-1,7	-1,4	-2,0
Míra zaměstnanosti	(15-64 let)	%	74,8	75,1	74,4	74,8	74,1	74,4	74,3
Míra nezaměstnanosti	(15-64 let)	%	2,3	2,1	2,6	2,0	2,4	2,9	3,1
Míra ekonomické aktivity	(15-64 let)	%	76,6	76,7	76,4	76,4	75,9	76,6	76,7

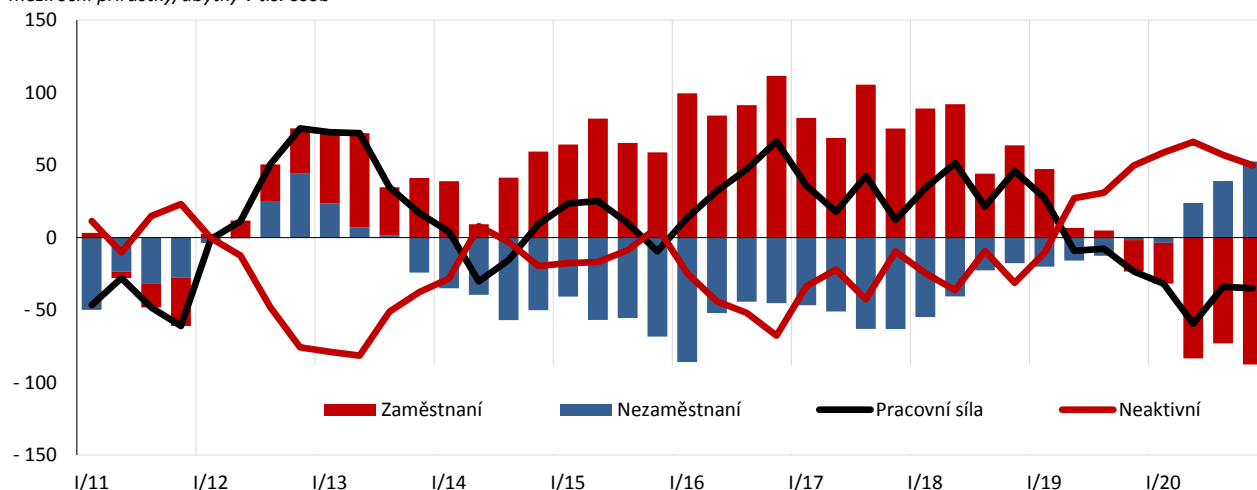
Pramen: ČSÚ, MPSV

4.1 Ekonomická aktivita

Vzhledem k citelnému poklesu zaměstnaných a relativně malému přírůstku nezaměstnaných došlo k poklesu pracovní síly o 40 tisíc osob. Pokračovaly též negativní demografické faktory, kdy z trhu práce odcházejí poměrně silné ročníky z 50. let a nastupují velmi slabé populační ročníky z 90. let (míra participace silných ročníků 70. a 80. let je dlouhodobě vysoká).

Graf č. 6: Ekonomická aktivita (15 +)

meziroční přírůstky/úbytky v tis. osob

Pramen: ČSÚ, VŠPS

Míra participace (podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na populaci 15–64 let) se v roce 2020 snížila o 0,3 p. b. na 76,4 % především vlivem nižší zaměstnanosti u žen. Stále vysoká úroveň míry participace je nadále dána silnými populačními ročníky ze 70. a 80. let s odpovídajícím vzděláním i praxí, a tím i vysokou mírou participace.

Počet celkových osob mimo ekonomickou aktivitu se druhý rok po sobě zvýšil (o 58 tisíc na 3 609 tisíc). Narostl počet důchodců, žáků, studentů i osob v domácnosti. Poměr počtu důchodců na ekonomicky neaktivních dle VŠPS tvořil podobně jako v roce 2019 necelých 70 %.

4.2 Zaměstnanost

Zaměstnanost podle VŠPS (v jediném či hlavním zaměstnání) poklesla meziročně o 68 tisíc osob (1,3 %) na 5 235 tisíce osob. Největší snížení zaměstnanosti evidovala odvětví více zasažených protiepidemickými opatřeními jako ubytování, stravování či doprava.

Počet zaměstnanců se meziročně snížil o 1,4 % na 4 351 tisíc, počet podnikatelů klesl mírněji (o 0,8 % na 884 tisíc), kdy počet podnikatelů bez zaměstnanců (živnostníků) prakticky stagnoval, ale se zaměstnanci klesl o 6,7 %. I přes zhoršení situace na trhu práce během roku pokračoval růst počtu pracovníků ze zahraničí, dle MPSV činila na konci roku 2020 zahraniční zaměstnanost téměř 644 tis. osob, meziročně o 22 tis. více.

Míra zaměstnanosti (podíl počtu zaměstnaných v populaci ve věku 15–64 let) poklesla o 0,7 p. b. na 74,4 %.

4.3 Nezaměstnanost

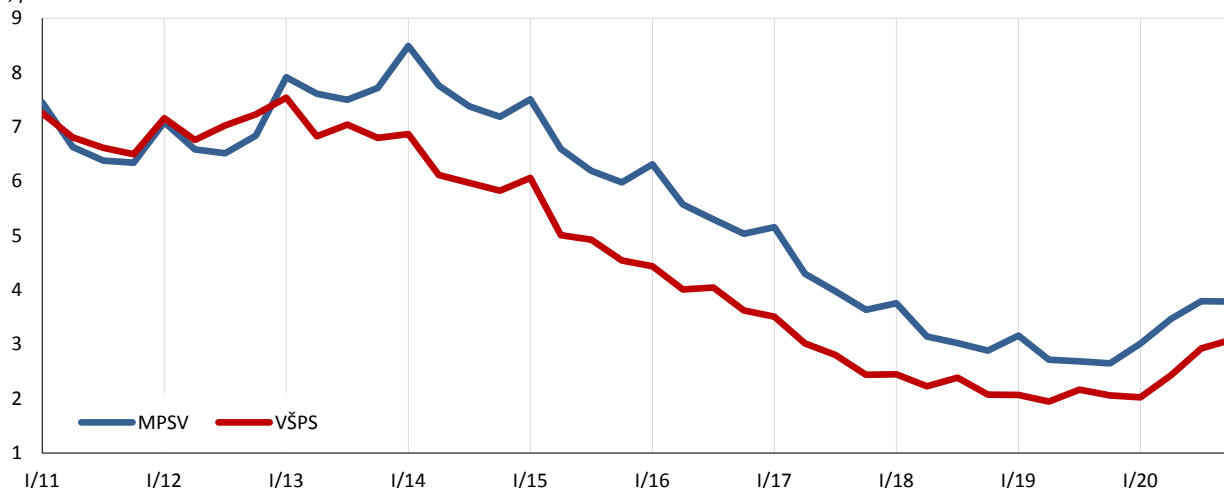
Počet nezaměstnaných podle VŠPS vzrostl v souvislosti s poklesem poptávky po práci o 28 tisíc na 137 tisíc.

Míra nezaměstnanosti ve věku 15–64 let vzrostla vlivem silného ekonomického poklesu meziročně o 0,5 p. b. na 2,6 %, vyšší nárůst byl eliminován vládními opatřeními (zejména programy Antivirus). V některých odvětvích ekonomiky (např. stavebnictví) však nadále přetrvával nedostatek pracovníků, o čemž vypovídal přetrvávající extrémní počet volných pracovních míst hlášených úřady práce (na konci roku 2020 téměř 320 tisíc).

Počet registrovaných nezaměstnaných na úřadech práce se zvýšil o 47 tisíc na 259 tisíc. Z regionálního hlediska vzrostla nezaměstnanost výrazněji v regionech zaměřených na cestovní ruch (např. Praha, Karlovy Vary, Český Krumlov). Rozdíl v počtu nezaměstnaných osob dle dvou používaných statistik se mírně zvýšil. Část uchazečů registrovaných na úřadech práce je zapojena v různých formách aktivní politiky zaměstnanosti a mohou vykonávat tzv. nekolidující pracovní aktivitu. Dalším aspektem vyvolávajícím rozdíl mezi oběma statistikami je nevýhodnost „oficiální“ práce u osob zatížených exekucemi či v osobním bankrotu, ty tak zůstávají registrovaní na úřadech práce a mohou působit v šedé ekonomice.

Graf č. 7: Míra nezaměstnanosti VŠPS a podíl nezaměstnaných na populaci 15-64 let MPSV

v %, průměr čtvrtletí

Pramen: ČSÚ, MPSV

Toky v registrované nezaměstnanosti obecně reflektují ekonomický cyklus, v obdobích recesí je zpravidla zaznamenávána jejich vyšší dynamika. Ta však v roce 2020 vlivem vládních protikrizových opatření výrazně nevzrostla, počet nově hlášených uchazečů se zvýšil pouze mírně. Počet uchazečů umístěných přímo prostřednictvím úřadů práce se meziročně prakticky nezměnil (přibližně 9 tis. osob měsíčně).

Struktura uchazečů o zaměstnání z hlediska dosaženého vzdělání zůstala dlouhodobě neměnná. Přibližně dvě třetiny uchazečů disponovaly pouze základním vzděláním a nižším středním vzděláním bez maturity. To korespondovalo se strukturou volných pracovních míst, kde dvě třetiny z nich neměly žádné požadavky na vyšší než základní vzdělání. Nejvíce uchazečů bylo tradičně ve věkové skupině 55–59 let, podíl uchazečů starších 50 let se pohyboval kolem 35 %.

Na příspěvek v nezaměstnanosti mělo nárok 35,5 % registrovaných uchazečů, tedy o 0,9 p. b. méně než v roce 2019. Počet dlouhodobě nezaměstnaných osob se v průběhu roku zvyšoval a na konci roku dosáhl 69 tisíc, nejvíce od srpna 2018.

4.4 Mzdy

Hluboká ekonomická recese zapříčinila citelné zpomalení mzdové dynamiky. Průměrná nominální hrubá mzda v národním hospodářství dosáhla 35 611 Kč, což představuje meziroční růst o 4,4 % (proti růstu o 6,4 % v roce 2019). Průměrná reálná mzda vzrostla pouze o 1,2 %.

Pokračující růst mezd byl částečně dán nedostatkem pracovníků v některých odvětvích ekonomiky (např. stavebnictví). K růstu zejména nižších výdělků vedlo též zvýšení minimální mzdy na 14 600 Kč a s ní spojených zaručených mezd. Mediánová mzda vzrostla o 4,1 % na 30 663 Kč.

Z regionálního hlediska rostla průměrná mzda nejrychleji v Ústeckém kraji (6,1 %), Jihočeském kraji (5,6 %) a Jihomoravském kraji (5,4 %), nejpomaleji opět v Praze (3,1 %). Nejvyšší nárůsty výdělků byly zaznamenány v odvětvích zdravotní a sociální péče, administrativní a podpůrné činnosti či vzdělávání. V odvětví zpracovatelského průmyslu vzrostly mzdy podprůměrně (o 1,4 %). Dlouhodobě nejhůře placeným odvětvím bylo ubytování, stravování a pohostinství, nejvyšší mzdy byly naopak v informačních a komunikačních činnostech.

Tabulka č. 8: Průměrná, mediánová a minimální mzda

		2018	2019	2020				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
Průměrná mzda nominální	mzr. %	8,2	6,4	4,4	5,2	0,7	5,2	6,5
Průměrná mzda reálná	mzr. %	5,9	3,5	1,2	1,5	-2,3	1,8	3,8
Mediánová mzda	mzr. %	8,6	6,8	4,1	6,0	0,0	5,2	5,4
Minimální mzda	mzr. %	10,9	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4

Pramen: ČSÚ

Tabulka č. 9: Průměrná hrubá měsíční mzda dle odvětví

Odvětví		2018	2019	2020				
				rok	1Q	2Q	3Q	4Q
Zemědělství, lesnictví a rybářství	mzr. %	7,1	7,0	4,9	7,2	4,1	4,9	3,4
Průmysl celkem	mzr. %	7,8	5,4	1,7	4,5	-3,9	2,6	3,6
Těžba a dobývání	mzr. %	7,6	3,4	0,4	4,1	-2,6	-0,1	0,8
Zpracovatelský průmysl	mzr. %	7,8	5,3	1,4	4,1	-4,5	2,4	3,9
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klim. vzduchu	mzr. %	6,4	6,3	6,0	11,6	5,4	5,6	1,1
Zásobování vodou; odpady a sanace	mzr. %	6,7	6,8	3,0	4,5	2,3	4,1	1,3
Stavebnictví	mzr. %	8,4	5,9	3,1	5,8	0,5	3,7	2,8
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	mzr. %	7,0	6,0	1,7	4,2	-0,8	2,8	0,5
Doprava a skladování	mzr. %	7,4	6,7	1,6	4,7	-1,7	2,0	1,3
Ubytování, stravování a pohostinství	mzr. %	10,3	5,2	-2,1	4,0	-11,7	1,1	-1,7
Informační a komunikační činnosti	mzr. %	7,4	3,7	5,6	7,4	3,3	5,3	6,5
Peněžnictví a pojišťovnictví	mzr. %	5,4	7,6	0,6	2,0	1,1	-0,9	-0,4
Činnosti v oblasti nemovitostí	mzr. %	8,0	6,3	-4,8	-5,7	-6,1	-1,2	-5,7
Profesní, vědecké a technické činnosti	mzr. %	5,8	4,5	3,3	4,0	0,7	4,0	4,4
Administrativní a podpůrné činnosti	mzr. %	7,1	6,7	9,5	12,5	3,8	11,7	9,9
Veřejná správa a obrana; sociální zabezpečení	mzr. %	10,4	6,5	5,1	4,7	5,2	7,8	2,9
Vzdělávání	mzr. %	11,3	11,9	7,8	6,9	5,5	7,3	10,6
Zdravotní a sociální péče	mzr. %	9,6	7,1	13,8	5,2	5,7	11,7	31,0
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	mzr. %	11,5	9,6	1,6	-2,6	-1,1	8,5	2,1
Ostatní činnosti	mzr. %	5,8	6,6	2,6	2,8	-3,5	6,7	4,7

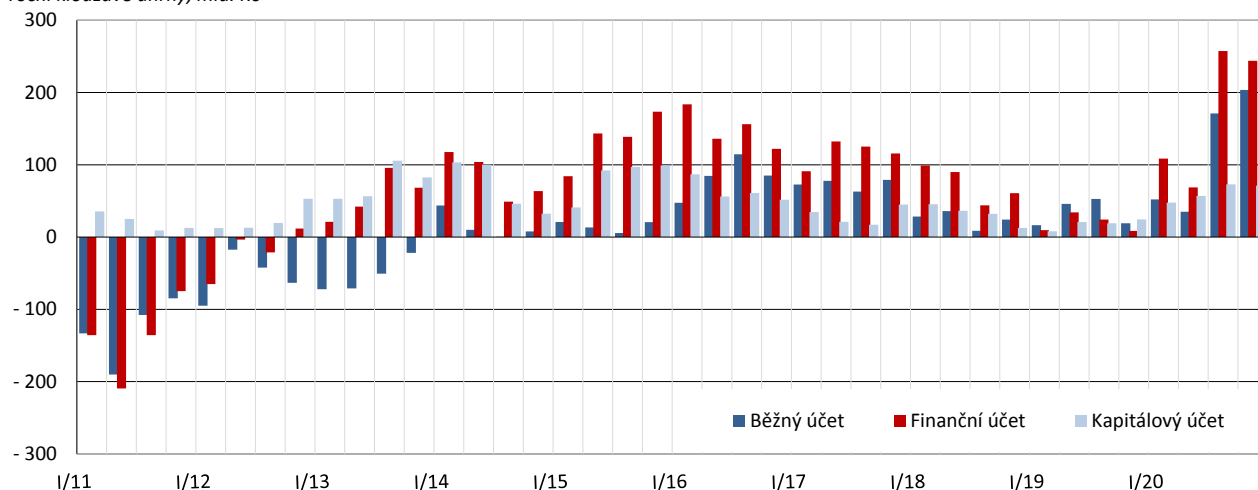
Pramen: ČSÚ

5 Platební bilance

Na běžném účtu platební bilance byl v roce 2020 vykázán historicky nejvyšší přebytek ve výši 204 mld. Kč. V přebytku skončila bilance zboží a služeb, naopak deficitní byla bilance prvotních a druhotných důchodů. Kapitálový účet vykázal přebytek 71 mld. Kč. Čistý odliv zdrojů do zahraničí na finančním účtu dosáhl 244 mld. Kč.

Graf č. 8: Platební bilance

roční klouzavé úhrny, mld. Kč

Pramen: ČNB, propočet MF

5.1 Běžný účet

Běžný účet skončil v roce 2020 v přebytku ve výši 3,6 % HDP, proti roku 2019 se zlepšil o 3,3 p. b. Zlepšení běžného účtu odráží výrazné snížení schodku prvotních důchodů o 2,3 p. b. na -2,8 % HDP a růst přebytku bilance zboží o 0,9 p. b. na 5,0 % HDP. Deficit bilance druhotných důchodů se meziročně snížil o desetinu na -0,5 % HDP. Bilance služeb v poměrovém vyjádření téměř stagnovala.

Tabulka č. 10: Běžný účet v % HDP

roční klouzavé úhrny

	2018	2019	2020				
			rok	1Q	2Q	3Q	4Q
Běžný účet	0,4	0,3	3,6	0,9	0,6	3,0	3,6
bilance zboží	3,7	4,2	5,0	4,1	3,2	3,7	5,0
bilance služeb	2,2	1,8	1,9	1,9	1,7	1,9	1,9
prvotní důchody	-4,8	-5,1	-2,8	-4,6	-3,9	-2,2	-2,8
druhotné důchody	-0,7	-0,6	-0,5	-0,4	-0,5	-0,4	-0,5

Pramen: ČNB, propočet MF

Poznámka: Rozdíly jsou dané zaokrouhlením.

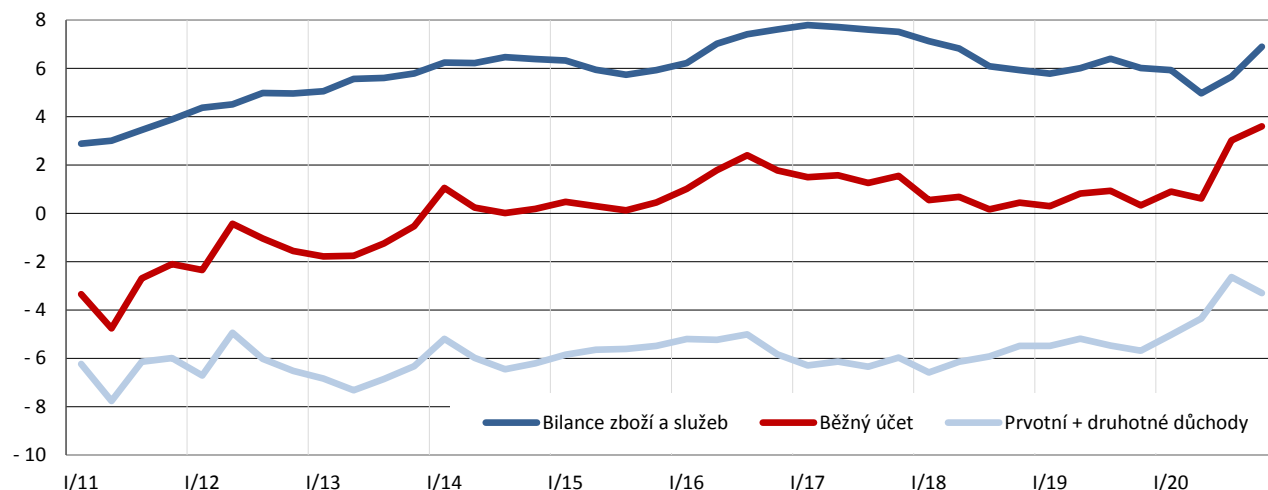
Na meziročním zlepšení běžného účtu o 184 mld. Kč se s výjimkou bilance služeb podílely všechny položky, nejvýrazněji pak bilance prvotních důchodů. Přebytek zahraničního obchodu se zbožím se meziročně zvýšil o 45 mld. Kč na 285 mld. Kč. Zlepšení obchodní bilance se zbožím odráží silnější meziroční propad dynamiky dovozu. Ta souvisela s poklesem domácí investiční aktivity a nižším objemem tuzemských průmyslových zakázek. Bilance služeb se meziročně nepatrně zhoršila o 1 mld. Kč na 105 mld. Kč. Pokles příjmů z cestovního ruchu byl téměř vykompenzován vyššími příjmy v oblasti telekomunikačních služeb a nižšími dovozy v oblasti výzkumu a vývoje.

Bilance prvotních důchodů, která je vedle obchodní bilance rozhodující pro výsledné saldo běžného účtu, se zlepšila snížením deficitu o 134 mld. Kč na 158 mld. Kč. Nižší byl odliv investičních výnosů z přímých investic v ČR (v podobě dividend a reinvestovaného zisku) daný poklesem ziskovosti firem v zahraničním vlastnictví. Celkovou bilanci prvotních důchodů mohlo ovlivnit i doporučení ČNB, aby banky v době zvýšené nejistoty ohledně pandemie koronaviru pozastavily vyplácení dividend.

Deficit bilance druhotných důchodů se meziročně zlepšil o 6 mld. Kč na 29 mld. Kč vlivem růstu čistých příjmů z rozpočtu Evropské unie vykazovaných na tomto účtu.

Graf č. 9: Poměr běžného účtu a jeho složek k HDP

roční klouzavé úhrny, % HDP

Pramen: ČNB, propočet MF

5.1.1 Zahraniční obchod se zbožím² (podle ČSÚ)

Zahraniční obchod se zbožím v roce 2020 výrazně ovlivnila celosvětová pandemie koronaviru a opatření na zamezení šíření nákazy. Nominální objem vývozu se meziročně snížil o 4,4 %, hodnota dovozu poklesla o 5,7 %.

² Sleduje skutečný obchod se zbožím realizovaný mezi českými a zahraničními subjekty, tj. změnu vlastnictví mezi rezidenty a nerezidenty. Dodací podmínka vývozu FOB (Free on Board), kdy prodávající dodává zboží na místo určení, dovozu CIF (Cost, Insurance and Freight), kdy prodávající dodává zboží také na místo určení, ale je povinen navíc hradit náklady pojištění a přepravné spojení s dodávkou.

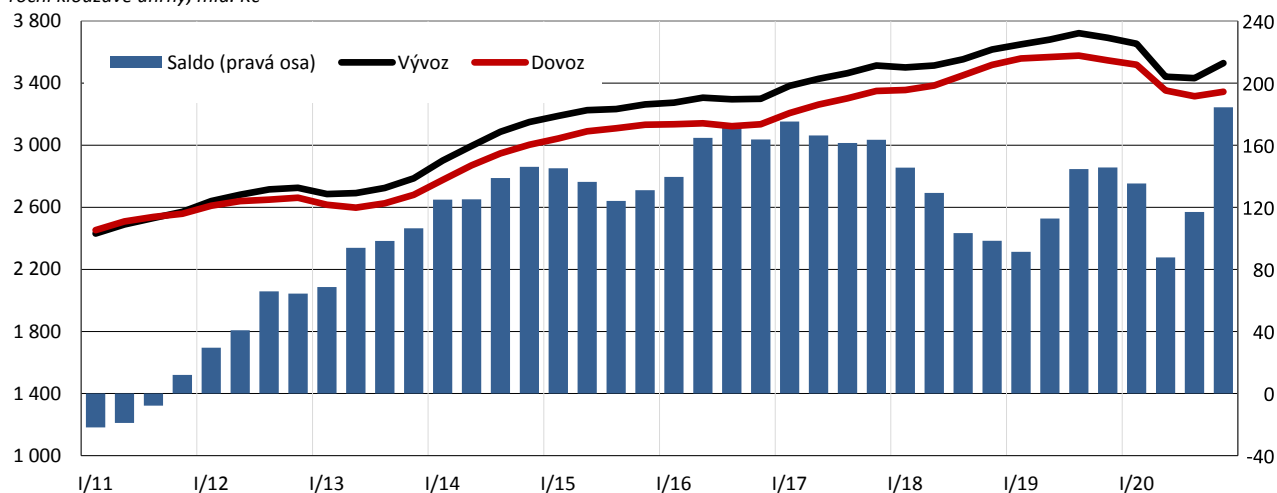
Na straně vývozu svou roli sehrál všeobecný celosvětový pokles mezinárodního obchodu v souvislosti s restriktivními opatřeními a zhoršením ekonomické aktivity hlavních obchodních partnerů.

Propad dovozu odráží zpoždění dodávek a dočasné uzavírání průmyslových podniků zejména během jarní vlny pandemie. Dynamiku dovozů rovněž ovlivnilo snížení investiční aktivity, která se vyznačuje vysokou dovozní náročností, a nízké ceny energetických surovin.

Pozitivně na vývoj obchodní bilance působily směnné relace, které za rok 2020 dosáhly 102,2. K jejich zlepšení přispěl zejména propad ceny ropy, která v dolarovém i korunovém vyjádření klesla v průměru přibližně o 35 %.

Graf č. 10: Obchodní bilance se zbožím

roční klouzavé úhrny, mld. Kč

Pramen: ČSÚ, propočet MF

Přebytek obchodní bilance se vlivem vyššího poklesu dovozu meziročně zvýšil o 39 mld. Kč na 184 mld. Kč a dosáhl tak historicky nejvyšší hodnoty.

Objem vývozu se u většiny významných komoditních tříd snižoval. Podle standardní klasifikace zahraničního obchodu bylo nejvýznamnější snížení vývozu strojů a přepravních zařízení, které tvoří více než polovinu českého vývozu. V jejím rámci nejvíce zhoršil vývoz dopravních prostředků (motorových vozidel), jejichž podíl na celkovém exportu v roce 2020 tvořil 26,1 % (meziročně nižší o 1,5 p. b.). Negativně byl zasažen vývoz polotovarů nebo průmyslového zboží.

Snížení poptávky po zboží investičního charakteru se projevilo v záporné dynamice dovozu strojírenské produkce, která představuje dvě pětiny celkového dovozu. Výsledky této komoditní třídy ovlivnily především meziroční propady dovozů motorových vozidel a strojních zařízení. Slabá investiční aktivita a omezení v průmyslu se rovněž promítly do záporného tempa dovozů polotovarů a surovin. Restrikce v maloobchodě a domácí soukromé spotřebě pak vyvolaly nižší importy průmyslového spotřebního zboží. V souvislosti se snížením ceny ropy byl významně nižší nominální objem dovozu nerostných paliv.

Tabulka č. 11: Komoditní struktura vývozu a dovozu

Třídy SITC	Vývoz			Dovoz			Změna salda mld.
	Růst v %	Podíl v %		Růst v %	Podíl v %		
	2020/2019	2019	2020	2020/2019	2019	2020	
Celkem	-4,4	100,0	100,0	-5,7	100,0	100,0	38,8
Potraviny a živá zvířata	8,4	3,6	4,1	3,4	5,3	5,8	5,0
Nápoje a tabák	-3,8	0,5	0,5	-16,4	0,9	0,8	4,7
Surové materiály (vyjma paliv)	-3,1	2,6	2,6	-7,5	2,3	2,2	3,1
Nerostná paliva a maziva	-34,9	2,3	1,5	-36,8	6,3	4,2	53,1
Živočišné a rostlinné oleje	1,0	0,2	0,2	1,9	0,2	0,2	-0,1
Chemikálie	1,6	6,8	7,2	0,4	11,8	12,6	2,3
Tržní výrobky (polotovary)	-4,9	16,9	16,8	-8,5	17,9	17,4	23,2
Stroje a přepravní zařízení	-5,2	55,5	55,1	-3,3	43,2	44,3	-55,5
Průmyslové výrobky	-2,1	11,3	11,6	-3,1	11,7	12,0	4,0
Komodity jinde nezařazené	3,4	0,3	0,4	11,3	0,4	0,5	-1,2

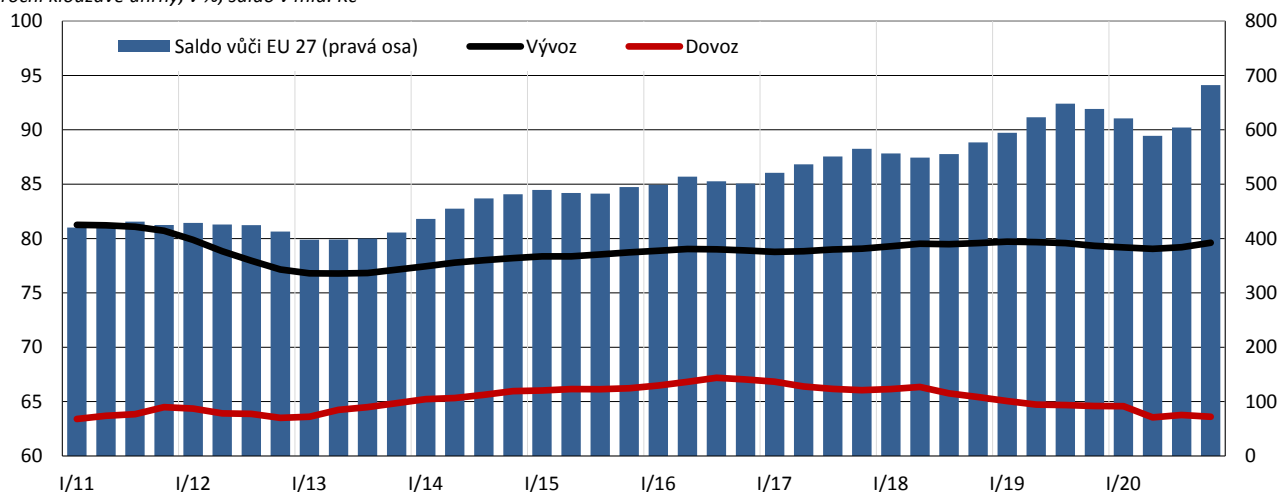
Pramen: ČSÚ, propočet MF

K meziročně vyššímu přebytku zahraničního obchodu přispěla většina komoditních tříd. Nejvýrazněji se na nárůstu salda podílelo zlepšení ve třídě nerostných paliv (cena ropy) a polotovarů (pokles domácí poptávky, omezení ve výrobě). Naopak výrazné zhoršení ve třídě strojů a přepravních zařízení pak korigovalo meziročně vyšší přebytek.

Mezi hlavní obchodní partnery se na straně vývozu řadí země EU, kam směřovalo 79,6 % českého exportu (meziroční růst o 0,3 p. b.). Největší podíl na našem celkovém vývozu mělo s 31,6 % tradičně Německo. Druhým nejdůležitějším partnerem pro český export zůstalo Slovensko (9,2 %), následované Polskem (6,5 %), Francií (4,8 %) a Rakouskem (4,1 %). Největší meziroční růst podílu na českém vývozu byl zaznamenán u Německa (o 0,5 p. b.), naopak nejvýrazněji klesl podíl vývozu do Španělska (o 0,8 p. b.). Ze zemí mimo EU klesl podíl na českém vývozu do Spojeného království (o 0,3 p. b. na 3,9 %), podíl do Ruska a Číny se zvýšil nepatrně (o 0,1 p. b. na 2,4 %, resp. 1,3 %). Podíl vývozu do Spojených států amerických se meziročně nezměnil (2,3 %). Do výše uvedených zemí směřovalo 68,6 % českého vývozu.

Graf č. 11: Podíl zemí EU na zahraničním obchodě ČR

roční klouzavé úhrny, v %, saldo v mld. Kč

Pramen: ČSÚ, propočet MF

Podíl zemí EU na českém dovozu se meziročně snížil o 1,0 p. b. na 63,6 %. Hlavním dovozním partnerem bylo i nadále Německo s podílem na českém dovozu 24,5 % (pokles podílu o 1,3 p. b.). Druhým největším dovozním partnerem zůstala Čína s podílem 13,0 % (růst o 2,0 p. b.), následovaná Polskem s podílem 8,6 % (růst o 0,3 p. b.). Podíl Slovenska činil 4,8 %, Itálie 4,4 %, následovaly Francie a Rakousko s podíly 3,2 %, resp. 2,9 %. Výše jmenované země představovaly 61,5 % českého dovozu.

Kladné saldo se zeměmi EU se meziročně zvýšilo o 44 mld. Kč na 682 mld. Kč, přebytek se Spojeným královstvím se snížil o 16 mld. Kč na 81 mld. Kč. Deficit s Čínou se meziročně prohloubil o 46 mld. Kč na

389 mld. Kč, obchodní bilance s Ruskem se zlepšila o 47 mld. Kč a dosáhla historicky prvního přebytku ve výši 18 mld. Kč (vliv ceny ropy). Deficit se Spojenými státy americkými se snížil o 1 mld. Kč na 11 mld. Kč.

5.2 Kapitálový účet

Kapitálový účet skončil v roce 2020 přebytkem 71 mld. Kč, meziročně vyšším o 47 mld. Kč. Příznivě na vývoj kapitálového účtu působil růst příjmů z rozpočtu EU určených na investiční účely.

5.3 Finanční účet

Na finančním účtu byl v roce 2020 vykázán čistý odliv finančních zdrojů (čisté půjčky do zahraničí) ve výši 244 mld. Kč, což představovalo 4,3 % HDP proti 0,1 % v roce 2019.

Čistý příliv přímých zahraničních investic dosáhl 73 mld. Kč. Čeští rezidenti investovali v zahraničí 72 mld. Kč, příliv zahraničního investičního kapitálu do ČR se zvýšil o 145 mld. Kč. Hlavní položku v přímých investicích představovaly reinvestované zisky, které se na přílivu podílely z 86,8 %. U portfoliových investic činil čistý příliv 136 mld. Kč. Vývoj této položky byl z velké části ovlivněn růstem zájmu nerezidentů o dluhopisy obchodních bank a zvýšením držby dluhopisů sektoru vládních institucí. Pokles krátkodobých vkladů nerezidentů v bankovním sektoru se podílel na čistém odlivu zdrojů ve výši 393 mld. Kč, vykazovaných na účtu ostatních investic. Po vyloučení kurzových vlivů se rezervní aktiva ČNB vlivem transakcí pro její klienty zvýšila o 48 mld. Kč.

5.4 Devizové rezervy

Stav devizových rezerv ČNB meziročně vzrostl o 4,8 %, tedy o 163 mld. Kč. K 31. prosinci 2020 dosáhl 3 553 mld. Kč, tj. 135 mld. EUR, což odpovídá přibližně 62,9 % HDP.

6 Měnový vývoj a finanční trh

6.1 Měnové agregáty, vklady a úvěry

6.1.1 Měnové agregáty (pasiva)

Peněžní zásoba (M2) se dle Národní měnové statistiky v průměru zvýšila o 10,0 %, což představovalo zrychlení oproti roku 2019 o 3,1 p. b. Tempo růstu vysoce likvidních peněz (M1) se zvýšilo na 12,6 % (zrychlení o 8,0 p. b.). Růst peněžní zásoby značně převyšoval tempo nominálního HDP. Preference likvidity (poměr M1/M2) se zvýšila, což bylo v souladu s klesajícími úrokovými sazbami na nově přijaté vklady a nárůstem rizik, ke konci roku 2020 byla 92,6 %.

Celkové vklady dle Statistiky měnového vývoje v roce 2020 vzrostly o 9,4 % (proti 6,3 % v roce 2019). Vklady domácností se meziročně zvýšily o 9,4 % (proti 7,2 % v roce 2019), vklady nefinančních podniků o 9,5 % (proti 4,2 % v roce 2019). Silný růst vkladů domácností odrážel nárůst míry úspor domácností v reakci na pokles důvěry a uzavření části sektoru služeb.

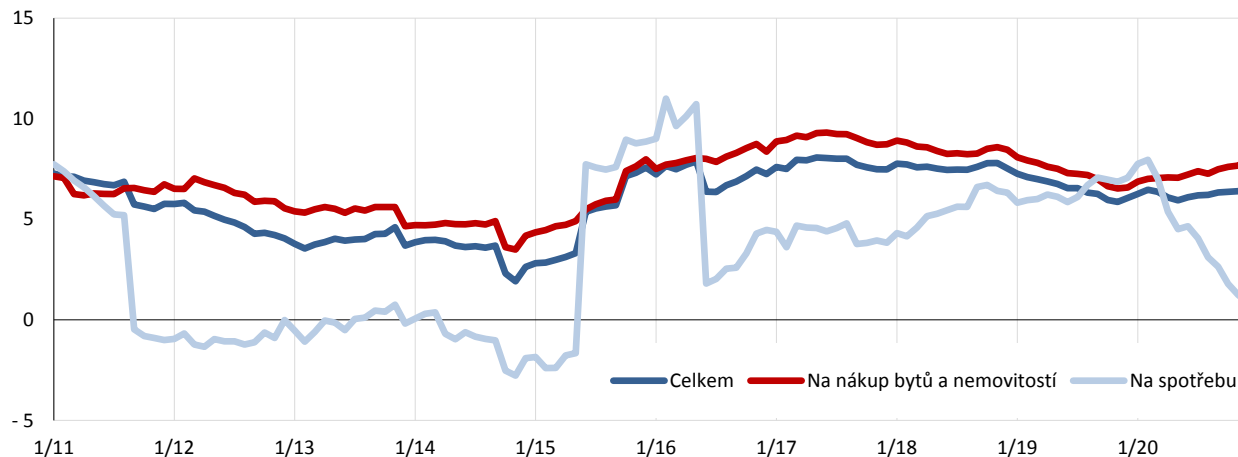
6.1.2 Úvěry (aktiva)

Úvěry poskytnuté domácnostem a podnikům se dle Statistiky měnového vývoje v roce 2020 zvýšily o 5,0 % (proti 5,7 % v roce 2019).

Meziroční růst úvěrů domácnostem zpomalil na 6,3 % (proti 6,5 % v roce 2019). Úvěry na nákup nemovitosti, které tvořily 77 % celkových úvěrů domácnostem, si zachovaly svůj růst na 7,3 %. Růst úvěrů na spotřebu zpomalil o 2,0 p. b. na 4,4 %. Ostatní úvěry, kam patří zejména úvěry živnostníkům, snížily tempo na 0,9 %.

Graf č. 12: Celkový objem úvěrů domácnostem

meziroční změna v %

Pramen: ČNB – Statistika měnového vývoje

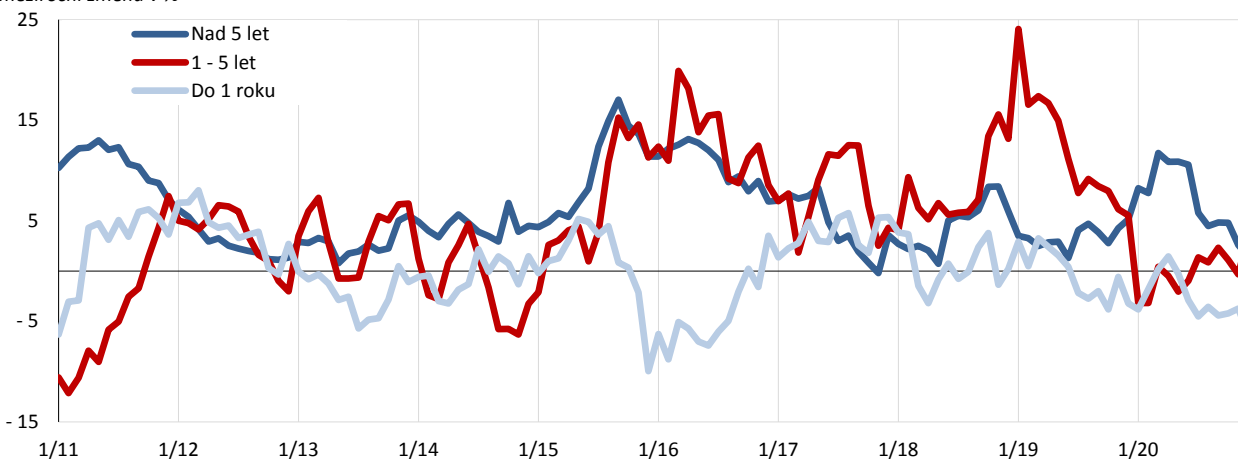
Poznámka: Zlomky v časové řadě úvěrů na spotřebu způsobeny akvizicemi nebankovních poskytovatelů měnovými a finančními institucemi.

Rizika spojená s několik let přetrvávajícím vysokým tempem růstu hypotečních úvěrů i cen rezidenčních nemovitostí vyhodnotila ČNB na počátku roku opět jako zvýšená, jak pro finanční sektor, tak pro jeho klienty. Přesto byl od dubna 2020 zmírněn požadavek na poměr dluhu k jistině na 90 %, měsíční výdaje na obsluhu dluhu měly být nižší než 50 % čistých měsíčních příjmů a byl vypuštěn požadavek posuzovat celkový dluh jako násobek čistých ročních příjmů. K dalšímu rozvolnění doporučených ukazatelů došlo od července, kdy byl ponechán aktivní pouze ukazatel poměru dluhu k jistině na 90 %. V souvislosti s rozvolňováním těchto opatření a nízkými úrokovými sazbami byl v roce 2020 objem nově poskytnutých úvěrů na nákup nemovitosti (bez refinancovaných úvěrů) o 28,3 % vyšší než v roce 2019.

Růst úvěrů nefinančním podnikům v roce 2020 zpomalil na 3,2 % (proti 4,3 % v roce 2019). Úvěry do 1 roku tvořící téměř čtvrtinu úvěrů podnikům se snížily o 2,7 %, úvěry od 1 roku do 5 let meziročně stagnovaly a dlouhodobé úvěry nad 5 let tvořící 57 % úvěrů podnikům vzrostly o 7,1 %.

Graf č. 13: Celkový objem úvěrů nefinančním podnikům

meziroční změna v %

Pramen: ČNB – Statistika měnového vývoje

Vývoj úvěrů v selhání byl v roce 2020 ovlivněn zpomalením ekonomiky a záchrannými opatřeními. Od května 2020 docházelo k odkladům splátek úvěrů domácností i nefinančních podniků, dle zákonné úpravy až na 6 měsíců. Na konci roku 2020 se odložení splátek týkalo 13,4 % celkového objemu úvěrů domácnostem a 15,3 % úvěrů nefinančním podnikům. Od listopadu banky již neměly povinnost vyhovět žádostem o odložení splátek, což bylo patrné na nárůstu podílu úvěrů v selhání, který v prosinci 2020 činil 1,8 % u domácností a 4,2 % u nefinančních podniků. Absolutní objem úvěrů domácnostem a nefinančním podnikům v selhání byl v prosinci 79,1 mld. Kč, což bylo meziročně o 14,3 mld. Kč více.

Celkový poměr úvěrů a vkladů domácností a nefinančních podniků se meziročně snížil o 3,0 p. b. na 72,2 % v prosinci 2020. Banky tak nadále mají dostatečnou rezervu primárních zdrojů na poskytování úvěrů a nejsou závislé na financování ze zahraničí.

V souladu s výsledky minulých zátěžových testů prováděných ČNB potvrdil bankovní sektor svoji odolnost vůči negativním šokům. Výrazný útlum ekonomické aktivity a obavy z jeho negativního promítnutí do kvality úvěrového portfolia vedly ČNB k postupnému snížení sazby proticyklické kapitálové rezervy z 1,75 % na 0,50 % a k doporučení odkladu výplaty dividend, což podpořilo schopnost bankovního sektoru absorbovat ztráty a poskytovat úvěry reálné ekonomice.

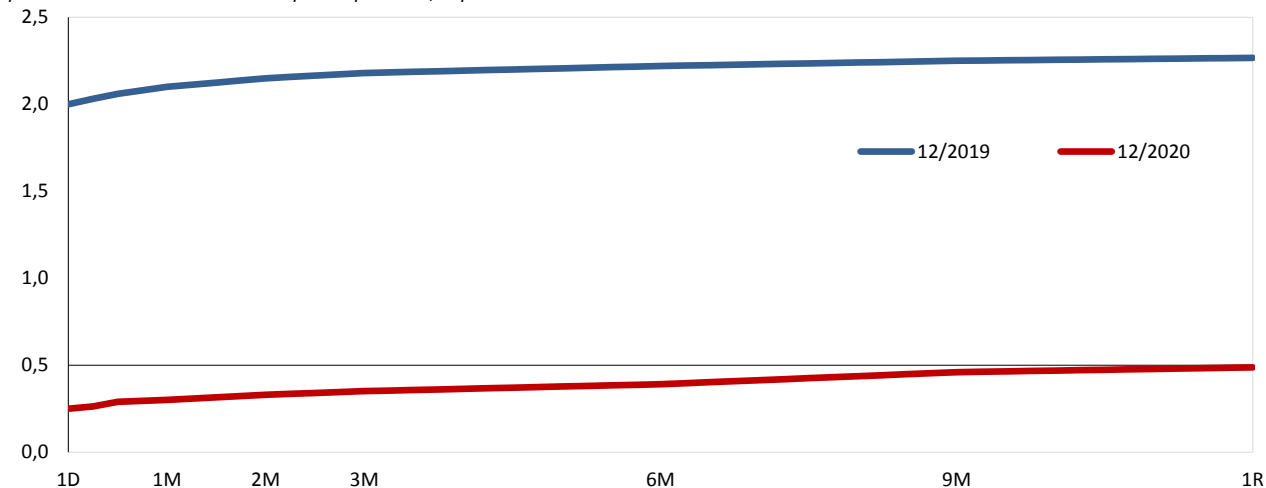
6.2 Úrokové sazby

S ohledem na očekávané další zrychlení inflace a stále zvýšené domácí inflační tlaky přistoupila ČNB začátkem února ke zvýšení dvoutýdenní repo sazby o 0,25 p. b. na 2,25 %. Pandemie nového typu koronaviru a její negativní dopady do české ekonomiky ale ČNB vedly k postupnému snížení primární úrokové sazby až na 0,25 % od poloviny května. Americký Fed přistoupil během března ke snížení primární sazby o 1,50 p. b. na 0,00-0,25 %. ECB primární úrokovou sazbu nezměnila, zůstala tedy na 0,00 %, významně však rozšířila svůj program nákupu aktiv. Úrokový diferenciál ČR vůči eurozóně a USA se na začátku roku lehce zvýšil a následně významně snížil.

Nižší primární úrokové sazby vedly k ekvivalentnímu posunu krátkodobé peněžní výnosové křivky směrem dolů. Jednodenní, tříměsíční a roční sazby PRIBOR byly v prosinci 2020 v průměru na 0,25 %, 0,35 % a 0,49 %.

Graf č. 14: Krátkodobá peněžní výnosová křivka

průměrná měsíční sazba PRIBOR podle splatnosti, % p. a.

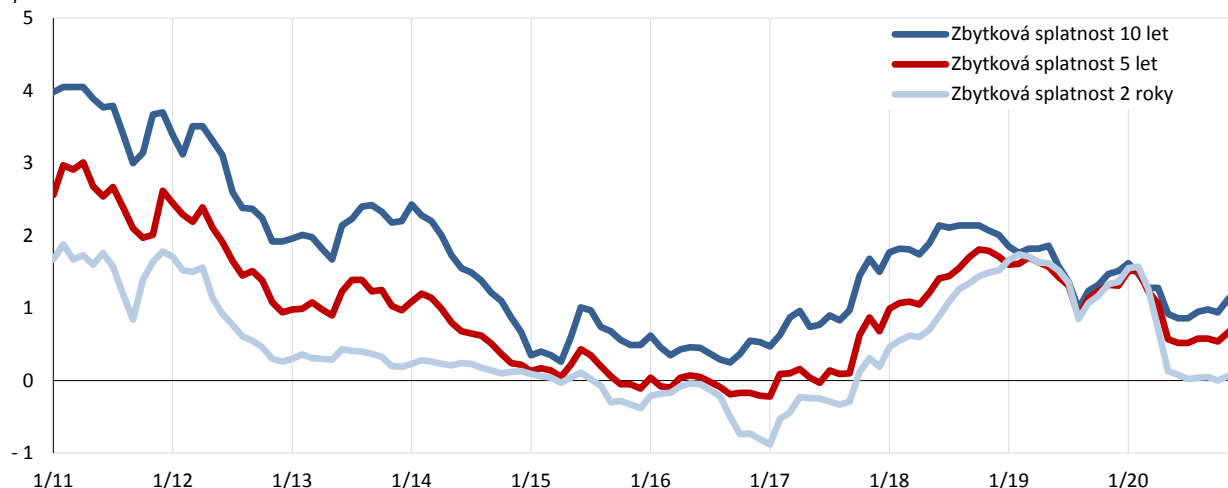
Pramen: ČNB

Klientské úrokové sazby z celkového objemu úvěrů a vkladů se během roku 2020 snížily. Domácnostem poklesly průměrné úrokové sazby z vkladů na 0,3 % (proti 0,4 % v prosinci 2019) a z úvěrů na 3,4 % (proti 3,6 % v prosinci 2019). Průměrné úrokové sazby nefinančním podnikům se taktéž snížily - z vkladů na 0,1 % (proti 0,4 % v prosinci 2019), z úvěrů na 2,6 % (proti 3,8 % v prosinci 2019). Výraznější pokles úrokových sazeb z úvěrů než z vkladů tak působil mírně negativně na ziskovost bank.

Během první poloviny roku, kdy se výnosy do splatnosti významně snížily, se výnosová křivka českých státních dluhopisů stala opět rostoucí. Výnosy státních dluhopisů se splatnostmi 2, 5 a 10 let meziročně poklesly z hodnot 1,4 %, 1,3 %, respektive 1,5 % v prosinci 2019 na hodnoty 0,2 %, 0,8 %, respektive 1,3 % v prosinci 2020. Rozpětí mezi českými a německými konvergenčními dluhopisy (průměrná zbytková splatnost 10 let) se po snížení úrokového diferenciálu mezi zeměmi snížilo, ve zbytku roku se však vrátilo na 1,9 p. b., což reflektovalo vývoj tuzemské rizikové prémie.

Graf č. 15: Výnosy státních dluhopisů

% p. a.

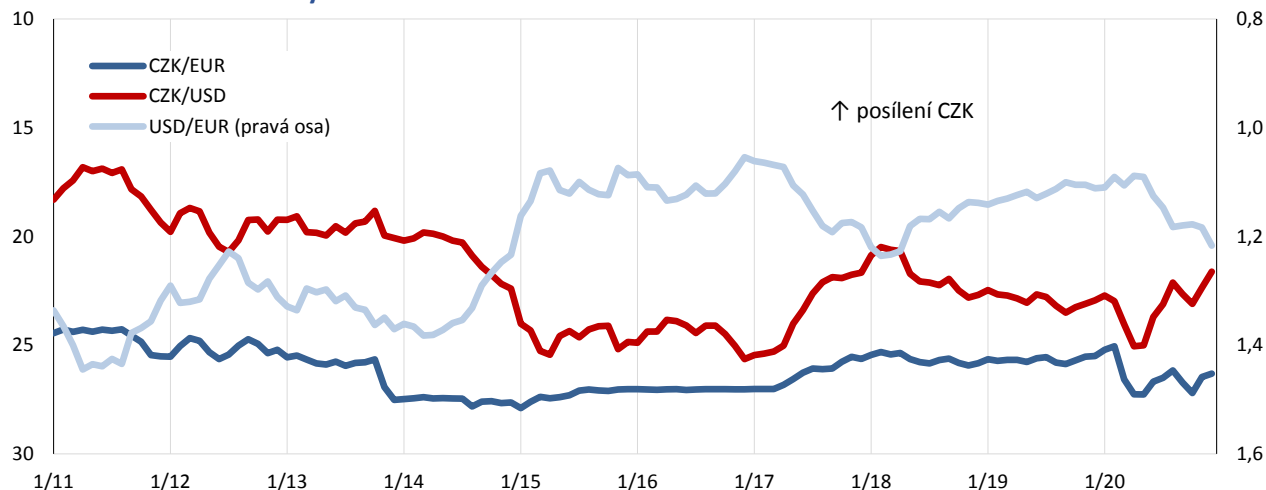
Pramen: ČNB

Český akciový trh v roce 2020 zaznamenal začátkem roku v souvislosti s pandemií koronaviru výrazný pokles stejně jako ostatní světové burzy. Index PX na Pražské burze cenných papírů osciloval mezi 690 a 1143 body, hodnota na konci roku 2020 byla meziročně o 9,6 % nižší, průměr indexu PX byl v roce 2020 nižší o 11,7 % než v roce předešlém.

6.3 Měnové kurzy

Měnový kurz koruny vůči euru byl v roce 2020 velmi volatilní. Zvýšená globální rizika mají zpravidla silný vliv na měnové kurzy malých otevřených ekonomik, které jsou do značné míry ovlivněny proměnlivým sentimentem na finančních trzích. Nejsilnější byla koruna v polovině února na hodnotě 24,8 CZK/EUR, do konce března však oslabila o 10,8 % na svou nejslabší hodnotu 27,8 CZK/EUR. Do konce roku pak s výkyvy postupně posilovala. Při ročním průměru 26,4 CZK/EUR koruna meziročně oslabila o 2,9 %.

Graf č. 16: Nominální měnový kurz CZK vůči USD a EUR

Pramen: ČNB

Koruna vůči dolaru v březnu dramaticky oslabila až na hodnotu 25,6 CZK/USD, do konce roku pak se značnými výkyvy posilovala až na svou nejsilnější hodnotu 21,3 CZK/USD. V průměru byla s hodnotou 23,2 CZK/USD slabší o 1,1 % než v roce předchozím. Kladný úrokový diferenciál Fed vůči ECB se vyčerpal během prvních měsíců roku, což zřejmě přispělo k oslabení dolaru vůči euru. Průměrná roční hodnota 1,14 USD/EUR znamenala oslabení o 1,8 %.

7 Srovnání makroekonomického rámce schváleného státního rozpočtu na rok 2020 a jeho změn se současnými daty

Srovnání klíčových ukazatelů přináší níže uvedená tabulka.

Tabulka č. 12: Makroekonomický rámec státního rozpočtu pro rok 2020 vs. současný stav

		Skutečnost (duben 2021)		Makroekonomický rámec SR 2020 (srpen 2019)		Diference v p.b.		Makroekonomický rámec SR 2020 (duben 2020)		Diference v p.b.	
		2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	2,3	-5,6	2,4	2,2	-0,1	-7,8	2,6	-5,6	-0,3	0,0
Hrubý domácí produkt	<i>růst v %, b.c.</i>	6,3	-1,7	5,6	4,5	0,7	-6,2	6,2	-2,2	0,1	0,5
Průměrná míra inflace	%	2,8	3,2	2,7	2,4	0,1	0,8	2,8	3,2	-	0,0
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	0,2	-1,3	0,7	0,3	-0,5	-1,6	0,2	-1,2	-	-0,1
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	2,0	2,6	2,2	2,3	-0,2	0,3	2,0	3,3	-	-0,7
Objem mezd a platů (domácí koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	6,7	0,0	7,4	5,9	-0,7	-5,9	7,1	2,6	-0,4	-2,6
Poměr BÚ na HDP	% HDP	0,3	3,6	0,6	0,8	-0,3	2,8	-0,4	0,2	0,7	3,4

Pramen: ČSÚ, ČNB, propočet MF

Při hodnocení uvedených odchylek je nutné reflektovat skutečnost, že data z národních účtů jsou průběžně upravována ať již v rovině běžných či pravidelných revizí v důsledku zpřesněných informačních zdrojů, tak z důvodu mimořádných revizí, které plynou ze změn v metodice národních účtů. To se neprojevuje pouze na původních datech národních účtů, ale také v poměrových ukazatelích, které některá data z národních účtů používají. Z pohledu výše uvedené tabulky se jedná o poměr salda běžného účtu k HDP.

Makroekonomická predikce je proces závislý na datové základně, která je v daném okamžiku k dispozici. Pokud by tomu tak nebylo, vykazovala by taková predikce znaky „náhodné procházky“. Z daných faktů potom vychází, že ex post uvedené odchylky nelze exaktně rozložit na část, která plyne ze samotné revize datové základny a část, která by byla dána chybou v predikci jako takové. Ex post tedy není možné spekulovat o tom, jaká by byla predikce v konkrétním minulém období, pokud by v tomto období byla známa v současnosti platná datová základna.

Skutečný růst reálného HDP skončil v roce 2020 vlivem pandemie výrazně pod hodnotou, se kterou počítal Makroekonomický rámec státního rozpočtu ze srpna 2019. Díky vyššímu než predikovanému růstu cenové hladiny byla odchylka na nominálním HDP nižší. K podstatným změnám došlo ve struktuře reálného HDP. Oproti predikci, která počítala s růstem všech výdajových složek, byly vykázány záporné příspěvky investiční aktivity, výdajů na konečnou spotřebu domácností a zahraničního obchodu, které nepatrně tlumila mírně lepší skutečnost spotřeby sektoru vládních institucí.

Propad reálné ekonomiky se nepříznivě odrazil také v mzdovém vývoji, který za predikci podstatně zaostal. Dopad na zaměstnanost byl však výrazně tlumen protikrizovými opatřeními vlády. I nadále tak míra nezaměstnanosti patřila k nejnižším mezi zeměmi OECD. Spotřebitelská inflace byla vzhledem k nabídkovým příčinám hospodářského propadu ve skutečnosti silnější.

V dubnu 2020 byl v reakci na pandemii koronaviru novelizován zákon o státním rozpočtu na rok 2020 včetně makroekonomického rámce. V dubnové predikci Ministerstva financí byl pokles reálného HDP v roce 2020 odhadnut zcela přesně. K určitým odchylkám došlo u výdajových složek reálného HDP. Oproti dubnové predikci skončila spotřeba domácností horším výsledkem, větší záporný příspěvek byl zaznamenán také u změny zásob. Naopak spotřeba vlády, investiční aktivita a čisté vývozy předčily očekávání. Odchylky ve struktuře HDP byly na celkovém agregátu plně vykompenzovány. V souladu s predikcí dopadla také spotřebitelská inflace. Lepším výsledkem, zejména vlivem vyšších směnných relací, skončil nominální HDP. Skutečný meziroční nárůst míry nezaměstnanosti byl díky účinkům přijatých vládních opatření na udržení zaměstnanosti oproti prognóze nižší. Mzdový vývoj zaostal vlivem přetrvávajících restriktivních opatření výrazně za predikci, běžný účet platební bilance naopak předčil očekávání.

II. Hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2020

Podle údajů ČSÚ skončilo hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2020 deficitem ve výši 6,2 % HDP a bylo určeno především výsledkem státního rozpočtu, který kromě posílené redistribuční funkce nesl v převážné míře i tíhu stabilizace ekonomiky a kompenzace výpadku příjmu ostatních jednotek veřejných financí. Transfery ze státního rozpočtu pak vedly k tomu, že místní vládní instituce vykázaly opět přebytek, zatímco zdravotní pojišťovny během zdravotní krize pouze mírný deficit. Z pohledu strukturálního salda vedla expanzivní fiskální politika k deficitu ve výši 2,7 % HDP, neboť celá řada opatření byla jednorázové nebo přechodné povahy a pokles příjmů do určité míry cyklického charakteru.

Příjmová strana byla poznamenána poklesem nebo ztrátou dynamiky daňových příjmů v důsledku hluboké ekonomické recese. Daňové příjmy včetně příspěvků na sociální zabezpečení poklesly o 2,7 %, přičemž nejvíce se propadl výnos daně z příjmů právnických osob (-22,1 %). V jeho vývoji se kromě nuceného útlumu ekonomické aktivity firem odrazil i vliv „daňového balíčku 2021“ zavádějícího mimořádné odpisy a zvýšení limitu pro odpisování dlouhodobého hmotného majetku s odhadovaným dopadem 13,4 mld. Kč. V případě daně z příjmů fyzických osob došlo, i vlivem opatření stabilizujících zaměstnanost, k meziročnímu růstu o 3,3 %. Růst náhrad zaměstnancům o 1,3 % spolu s navýšenou platbou státu za státního pojištěnce o 25,4 mld. Kč a prominutím minimálních záloh na sociální a zdravotní pojištění pro osoby samostatně výdělečně činné (-14,3 mld. Kč), stejně jako prominutí pojistného na sociální pojištění placeného zaměstnavatelem (-13,3 mld. Kč), byly určující pro dynamiku příspěvků na sociální zabezpečení (1,6 %).

Daň z přidané hodnoty (-3,0 %) reflektovala vedle poklesu konečné spotřeby domácností také snížení sazby na vybrané zboží a služby. Výnos spotřebních daní, vyjádřený bez dotací na obnovitelné zdroje energie, poklesl o 6,4 %. U daně z minerálních olejů se projevila nižší spotřeba nafty a benzínu v důsledku výrazného úbytku přepravních výkonů, stejně jako vyšší vratka u „zelené nafty“. V případě daně z tabákových výrobků mělo značný vliv omezení přeshraničních nákupů a cestovního ruchu. Naopak pozitivní příjmový efekt měla změna sazeb na tabákové výrobky a líh s původně očekávaným dopadem cca 10,3 mld. Kč. Naproti tomu zrušení daně z nabytí nemovitých věcí znamenalo výpadek příjmů ve výši 13,8 mld. Kč.

Výdaje na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí si díky náhradám zaměstnancům a naturálním sociálním dávkám zachovaly značnou dynamiku ve výši 8,7 %. Dvouciferný růst náhrad zaměstnancům táhly platy pracovníků ve školství a zdravotnictví, doplněné prostředky na odměny ve zdravotnictví, sociálních službách či v bezpečnostních sborech. Ještě o něco rychleji (10,6 %) rostly naturální sociální dávky, resp. výdaje na zdravotní péči hrazené subjektům mimo sektor vládních institucí. Oproti tomu došlo pouze k mírnému růstu výdajů na mezispotřebu (1,9 %), jelikož vyšší spotřebu ve zdravotnictví, v železniční dopravě či ve výzkumu tlumila nižší mezispotřeba v oblasti silniční dopravy či veřejných vysokých škol.

Peněžitá sociální dávka meziročně vzrostla o 15,9 %. Kromě ekonomického vývoje se zde promítla vysoká valorizace dávek důchodového pojištění, mimořádný příspěvek důchodcům (15 mld. Kč), navýšení rodičovského příspěvku (14,1 mld. Kč) či dočasně posílené ošetrovné během epidemie (12 mld. Kč).

Tempo růstu investičních výdajů ve srovnání s předchozími třemi lety zvolnilo na 9,8 %, přičemž z více než 82 % byly tyto investice financovány z národních zdrojů. Ústřední vládní instituce navýšily své investice o 15,2 %, zatímco územní jednotky pouze o 4,2 %. Vyšší výpůjční potřeba státu vyvolaná krytím navýšeného deficitu státního rozpočtu a posílením likvidních rezerv státní pokladny vedla k růstu úrokových nákladů o 7,1 % na úroveň 0,8 % HDP.

Ve více než 35% růstu dotací se promítly prostředky na podporu různých skupin ekonomických subjektů postižených epidemií koronaviru, resp. opatřeními přijatými ve snaze zabránit jejímu šíření. Jednalo se především o program Antivirus – režimy A/A Plus a B ve výši 25,5 mld., nebo specifické COVID programy Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva pro místní rozvoj. Další opatření byla realizována prostřednictvím transferů meziročně vyšších přes 28 %. Šlo největší měrou o tzv. kompenzační bonus vyplácený při splnění určitých podmínek osobám samostatně výdělečně činným, malým společnostem s ručením omezeným a zaměstnancům pracujícím na dohodu o pracovní činnosti či dohodu o provedení práce s celkovým dopadem 26,3 mld. Kč.

Deficitní hospodaření vládních institucí, zejména pak státního rozpočtu, se promítlo i do výše dluhu v roce 2020, který vzrostl o 7,8 p. b. na 38,1 % HDP.

Tabulka č. 13: Hlavní fiskální ukazatele

		2016	2017	2018	2019	2020
Celkové příjmy sektoru vládních institucí	% HDP	40,5	40,5	41,5	41,7	41,3
Celkové výdaje sektoru vládních institucí	% HDP	39,8	39,0	40,6	41,4	47,5
Saldo sektoru vládních institucí	% HDP	0,7	1,5	0,9	0,3	-6,2
Strukturální saldo	% HDP	1,0	0,7	-0,2	-1,0	-2,7
Dluh sektoru vládních institucí	% HDP	36,6	34,2	32,1	30,3	38,1

Zdroj: ČSÚ, výpočty strukturálního salda MF ČR